

§ 81. [Vabariigi Presidendi ametivanne]

Vabariigi President astub ametisse järgmise ametivande andmisega Eesti rahvale Riigikogu ees: „Astudes Vabariigi Presidendi ametisse, annan mina, (ees- ja perekonnanimi), pühaliku töötuse kaitsta vankumata Eesti Vabariigi põhiseadust ja seadusi, õiglaselt ja erapooletult kasutada minule antud võimu ning täita ustavalt oma kohuseid kõigi oma võimete ja parima arusaamisega Eesti rahva ja Vabariigi kasuks.“

Autor *Kristel Urke*

Ajaloolised tekstid

PSMS 1933: § 59 lg 1. Riigivanema volitused algavad Riigikogu ees antava pühaliku töötusega, mis on järgmine:

„Mina, N. N., rahva tahtel asudes Riigivanema kohuste täitmisele, pühalikult töotan ustavalt kaitsta Eesti Vabariigi põhiseadust ja seadusi, õiglaselt ja erapooletult teostada minule usaldatud volitusi ning nende volituste ulatuses kõigi oma võimistega ja parema arusaamisega töötada Eesti riigi ja rahva kasuks.“

PS 1937: § 41 lg 1. Vabariigi President loetakse ametisse astunuks Riigikogu üldkoosolekul Eesti rahvale järgmise pühaliku töötuse andmisega:

„Mina, N. N., astudes rahva tahtel Vabariigi Presidendi ametisse, pühalikult töotan vankumata kaitsta Eesti Vabariigi Põhiseadust ja seadusi, õiglaselt ja erapooletult teostada minule antud võimu ja ustavalt täita oma kohuseid kõigi oma võimete ja parima arusaamisega Eesti Vabariigi ja rahva kasuks.“

- 1 Suulise ametivande andmine on omane mitmetele kõrgematele riigiametitele.¹ Eestis annavad ametivande Riigikogu ees peale VP ka näiteks Riigikogu liikmed, valitsus, õiguskantsler, riigikontrolör, riigikohtunikud. Ametivande konkreetne sõnastus on põhiseaduses ainsana sätestatud VP puhul.
- 2 PS §-s 81 ette nähtud ametivande andmisega astub VP ametisse. See tähendab, et VP ametiaja algus on seotud ametivande andmise hetkega. VPVS § 27 lg 1 järgi astub korraliselt valitud uus VP ametisse ametivande andmisega esimesel Riigikogu istungil, mis järgneb VP ametiaja lõppemise päevale. VPVS § 27 lg 2 järgi astub erakorraliselt valitud uus VP ametisse ametivande andmisega parlamentaarsele riigile kohaselt esimesel Riigikogu istungil, mis järgneb VP valimise päevale.
- 3 Ametivande sõnastus sarnaneb oma põhiosas nii 1933. aasta põhiseaduse muudatustes ette nähtud kui ka 1937. aastal vastu võetud põhiseaduses sätestatud riigipea ametivandele. Sisuliselt võeti Põhiseaduse Assambleel VP ametivande teksti aluseks 1937. aasta PSis sätestatud ametivanne, milles tehti keeleekspertide soovitusel keelelisi muudatusi.² Ametivanne koosneb töötusest:
  - a) kaitsta vankumata EV põhiseadust ja seadusi;
  - b) kasutada VP-le antud võimu õiglaselt ja erapooletult;
  - c) täita oma kohustusi ustavalt kõigi oma võimete ja parima arusaamisega; ning
  - d) teha seda Eesti rahva ja EV kasuks.

¹ Kirjaliku ametivande andmine on aga ATS § 28 järgi kohustuslik igale ametnikule tema esmakordsel ametisse nimetamisel.

² V. Peep (toim.). Põhiseadus ja Põhiseaduse Assamblee. Koguteos. Tallinn: Juura 1997, lk 834.

- 4 Presidendi ametivandes peegelduvad VP peamised ülesanded. Üks olulisimaid nendest on tegutseda põhiseaduslikkuse järelevalvajana, jättes välja kuulutamata VP hinnangul PSiga vastuolus olevad seadused ning pöördudes vajadusel põhiseaduslikkuse järelevalvemenetluse algatamiseks Riigikohtu poole. Samuti nähtub ametivandest VP kohustus olla oma ülesannete täitmisel poliitiliselt sõltumatu ja erapooletu, rakendada oma tegevuses parimaid oskusi ja teadmisi ning pidada silmas, et VP tegutseb üksnes Eesti rahva ja EV, mitte iseenda või oma huvide hüvanguks. Riigipea erapooletust tagavad lisaks vandes sisalduvale lubadusele ka PS §-s 84 sisalduvad kohustused (vt täiendavalt ka § 84 kommentaare). Kinnitusest tegutseda erapooletult Eesti rahva ja EV hüvangu silmas pidades ilmneb mh VP ühiskonda ühendav ja tasakaalustav roll (vt täiendavalt ka § 77 kommentaare).
- 5 Riigipea ametivande sätestamine põhiseaduses on Euroopa riikides tavapärane. PS §-s 81 sätestatud ametivandega sarnaseid riigipea ametivandeid võib leida ka näiteks Austria, Iirimaa, Läti, Saksamaa ja Soome põhiseadusest. Mõne riigi, nt Saksamaa³ ja Austria⁴ põhiseaduses sätestatud ametivanded sisaldavad ka usulisi avaldusi, mis on lubatud ametivande andmisel soovi korral välja jätta.

---

³ Saksamaa Liitvabariigi põhiseadus (*Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland*), § 56.

⁴ Austria Vabariigi põhiseadus (*Österreichische Bundesverfassung*), art 62.